

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

*Väliskomisjon
Arengukomisjon
Inimõiguste allkomisjon*

28.9.2010

TEATIS LIIKMETELE

Teema: 2010. AASTA SAHHAROVI AUHIND MÕTTEVABADUSE EEST

Liikmetele edastatakse manuses vastavalt Sahharovi auhinna põhikirjale vähemalt 40 Euroopa Parlamendi liikme või ühe fraktsiooni poolt nimetatud ja 2010. aasta Sahharovi auhinnale mõttevabaduse eest sekretariaati esitatud kandidaatide tähestikuline nimekiri ning põhjendused ja elulookirjeldused.

VÄLISPOLIITIKA
PEADIREKTORAAT

CM832022ET.doc

PE448.983v01-00

ET

Ühinenud mitmekesisuses

ET

2010. AASTA SAHHAROVI AUHIND MÖTTEVABADUSE EEST

Fraktsioonide ja üksikute liikmete esitatud kandidaadid tähestikulises järjekorras

Kandidaat	Tegevus	Nimetanud
ACCESS	Kodaniku liikumine, mis aitab inimõiguste kaitsjatel kaitsta ennast ja oma sidekanaleid veebis. Liikumine annab ka tehnoloogilist abi, et võimaldada teabele juurdepääsu vaatamata repressiivsete režiimide kehtestatud tsensuurile.	Nimetanud Euroopa Demokraatide ja Liberaalide Liidu fraktsioon
Haytham AL-MALEH	Väljapaistev Süüria inimõiguste jurist ja aktivist, kes mõisteti 4. juulil 2010 kolmeks aastaks vangi. Rahvusvaheliste kodanikuühiskonna organisatsioonide korraldatud kohtuprotsessi vaatlusmissioonid andsid selgelt teada, et Al-Maleh' kohtuprotsess ei vastanud õiglase kohtupidamise rahvusvaheliste standarditele.	Nimetanud Heidi Hautala ja veel 44 parlamendiliiget
BREAKING THE SILENCE	Iisraeli kaitsejõudude sõdurite ja veteranide asutatud Iisraeli valitsusväline organisatsioon, kes kogub ja annab tunnistusi nende sõjaväeteenistusest Jordani Läänekaldal, Gaza sektoris ja Ida-Jeruusalemmas Teise Intifada (ülestõusu) ajal, moodustades teenivatele ja teenistusest vabastatud Iisraeli töötajatele ja reservväelastele platvormi, et kirjeldada konfidentsiaalselt nende läbielamisi Iisraeli okupeeritud aladel.	Nimetanud Roheliste / Euroopa Vabaliidu fraktsioon ja Euroopa Ühendatud Vasakpoolsete / Põhjamaade Roheliste Vasakpoolsete liitfraktsioon
Guillermo FARIÑAS	Kuuba psühholoogiadoktor, sõltumatu ajakirjanik ja poliitiline dissident Kuubas. Ta on aastate jooksul pidanud 23 näljastreiki protestiks Kuuba režiimi mitmesuguste aspektide vastu. Ta on öelnud, et on valmis surema võitluses Kuubas kehtestatud tsensuuri vastu.	Nimetanud Euroopa Rahvapartei (kristlike demokraatide) fraktsioon ja Euroopa Konservatiivide ja Reformistide fraktsioon ja Edvard Kožušnik ning veel 91 parlamendiliiget
Aminetu HAIDAR	Sahrawi inimõiguste kaitsja ja poliitaktivist. Ta on juhtiv Lääne-Sahara iseseisvuse aktivist. Teda kutsutakse vahel Sahrawi Gandhiks tema rahumeelsete protestide pärast, mis hõlmavad näljastreike Lääne-Sahara iseseisvuse toetuseks.	Nimetanud Norbert Neuser, Willy Meyer, Raúl Romeva i Rueda ja veel 40 parlamendiliiget

Dawit ISAAK	Eritrea ajakirjanik, kirjanik ja näitekirjanik, poliitvang alates aastast 2001. Hoitakse vangis väga karmides tingimustes. Euroopa Parlament on korduvalt nõudnud tema kohest vabastamist.	Nimetanud Olle Schmidt, Cecilia Wikström, Marit Paulsen ja Lena Ek ning veel 37 parlamendiliiget
Birtukan MIDEKSA	Etioopia poliitik ja endine kohtunik. Ta on opositsioonierakonna Demokraatia ja Õigluse Liit (UDJ) juht. 28. detsembril 2008 Birtukan arreteeriti uuesti ja pandi vangi eluaegset karistust kandma. Ta tunnistas avalikult, et ta jätkab oma rahumeelset võitlust suurema demokraatia, inimõiguste austamise ja õigusriigi eest Etioopias.	Nimetanud sotsiaaldemokraatide ja demokraatide fraktsioon Euroopa Parlamendis
Isa Thadeus, NGUYÊN VAN LY	Vietnami preester ja juhtiv inimõiguste aktivist, kes kasutab oma eesmärgi – üldise inimõiguste edendamise – saavutamise vahendina ainult mittevägivaldset võitlust.	Nimetanud Euroopa Konservatiivide ja Reformistide fraktsioon
OPEN DOORS	Mittesektantlik kristlik missioon, mis toetab tagakiusatud kristlastest usuvähemust, kes kannatab tagakiusamise all kõige rohkem. Praegu on organisatsioon tegev enam kui 45 riigis väga erinevates ettevõtmistes.	Nimetanud Euroopa Konservatiivide ja Reformistide fraktsioon

Nimetanud Euroopa Demokraatide ja Liberaalide Liidu fraktsioon

Juurdepääs internetile on kiiresti saamas üheks tänapäeva kõige kriitilisemaks inimõiguste küsimuseks – nii tekkiva õigusena iseenesest kui ka juurdepääsuteena paljude teiste õiguste teostamisele. Access on kodanikuliikumine, mis aitab inimõiguste kaitsjatel kaitsta ennast ja oma sidekanaleid veebis. Liikumine annab ka tehnoloogilist abi, et võimaldada teabele juurdepääsu vaatamata repressiivsete režiimide kehtestatud tsensuurile.

Vahetult pärast Iraani 2009. aasta valimiste järgsete protestide mahasurumist asutatud Access oli kriitilise tähtsusega tehniline tugi, mis aitas hoida interneti Iraani demokraatliku liikumise jaoks avatud. Kuna miljonid inimesed astusid valimistulemuste vastu üles, alustas digiaktivistide veebivõrgustik sekkumisaktioone selleks, et Facebook, Twitter, sõltumatud blogid ja e-posti teenused oleksid jätkuvalt juurdepääsetavad ja et võimud neid ei jälgiks. See üle kogu maailma ulatuv digiaktivistide võrgustik on sellest ajast peale koondunud liikumisse Access. Access on oma tööga aidanud vabastada tuhandeid protestivideoid ja inimõiguste rikkumiste salvestisi (mida on vaadatud üle 5 miljoni korra); ta on abistanud sadu tuhandeid inimõiguste kaitsjaid ja tavakodanikke turvaliselt tulemüürist üle, et ligi pääseda eluliselt tähtsatele blokeeritud veebisaitidele, ning võimaldanud õigustepõhistel organisatsioonidel vastuhakkavalt veebis püsida, vaatamata režiimide ja nende häkkerite pidevale rünnakule. Access töötab selleks, et tagada avatud ülemaailmne internetile juurdepääs ning inimõiguste kaitse ja edendamine.

<http://www.accessnow.org/>

Nimetanud Heidi Hautala ja veel 44 parlamendiliiget

Haytham Al-Maleh, Süüria inimõiguste jurist 2010. aasta Sahharovi auhinna kandidaat

Üks aasta pärast kohtuotsuse tegemist omavoliliselt arreteeritud ja täielikus isolatsioonis hoitud Süüria juristi Muhammad Al-Hassani kohtuasjas, võttis Euroopa Parlament 9. septembril 2010 vastu resolutsiooni inimõiguste kohta Süürias, eelkõige Haythan Al-Maleh, 80-aastase inimõiguste valdkonna juristi juhtumi kohta.

Haytham Al-Maleh' arreteerisid omavoliliselt pealuureteenistuse ametnikud 14. oktoobril 2009, hoidsid teda täielikus isolatsioonis kuni tema ülekuulamiseni sõjaväeprokuröri poolt 20. oktoobril 2009 ning tema üle mõisteti kohut Damaskuse Teises sõjaväekohtus, hoolimata asjaolust, et sõjaväetribunalide pädevuses ei peaks olema kohut mõista tsiviilisikute üle. Tema arreteerimine toimus ajal, mille ELi liikmesriigid olid välja pakkunud Süüriaga assotsieerimislepingu sõlmimiseks, kusjuures inimõiguste austamine on selle lepingu oluline osa.

4. juulil 2010 mõisteti Haytham Al-Maleh Süüria kriminaalkoodeksi paragrahvide 285 ja 286 alusel kolmeks aastaks vangi „vateadete levitamise ja liialduste eest, mis nõrgestavad rahvustunnet“. Süüdistused tulenevad Al-Maleh' intervjuudest meediaga, milles ta kritiseeris erakorralise seisukorra seaduste jätkuvat kohaldamist Süürias ja Süüria ametivõimude jätkuvat kontrolli kohtusüsteemi üle. Rahvusvaheliste kodanikuühiskonna organisatsioonide korraldatud kohtuprotsessi vaatlusmissioonid teatasid selgelt, et Al-Maleh' kohtuprotsess ei vastanud õiglase kohtupidamise rahvusvahelistele standarditele.

Al-Maleh' tervis halvenes suve jooksul tõsiselt. Ta kannatab artriidi, diabeedi ja kilpnäärme talituse probleemide all ning ta ei saa regulaarselt ravi.

Asjaolu, et Haytham Al-Maleh, keda peetakse väljapaistvaks inimõiguste valdkonna juristik Süürias, mõisteti süüdi, näitab juristide ja inimõiguste kaitsjate jätkuvat tagakiusamist. See on koguni tõsine hoiatus juristidele, kes edendavad õigusriigi põhimõtteid ja astuvad välja igapäevaste piirangute vastu, mis on kehtestatud erakorralise seisukorraga alates 1963. aastast.

ELi ja Süüria vahelise assotsieerimislepingu sõlmimine lükati Süüria palvel edasi. Nõukogu tegi alates 2009. aasta oktoobrist komisjonile ülesandeks olukorda selgitada ja leida võimalus see leping sõlmida. Parlament rõhutas oma 2010. aasta septembri resolutsioonis inimõiguste olukorra halvenemist, sealhulgas juristide ja inimõiguste kaitsjate süstemaatilist represseerimist Süürias, ning nõudis selget mehhanismi Süüria ja Euroopa poolte vahel arutelude alustamiseks konkreetsete inimõiguste ja demokraatia edendamise teemal, mida EL Süüria ametivõimudelt ootab.

2010. aasta Sahharovi auhinna andmist Al-Maleh'le võib näha suure toetusena kõikidele neile, kes kaitsevad inimõigusi ja edendavad demokraatlikke reforme Süürias, ning see oleks oluline märk ELile, kes peab tagama oma välistegevuse ühtsuse ja tõhususe inimõiguste austamise ja edendamise vallas.

Nimetanud Rebecca Harms ja Daniel Cohn-Bendit Roheliste / Euroopa Vabaliidu fraktsiooni nimel

Breaking the Silence

Kes nad on ja mida nad teevad

Breaking the Silence (Vaikuse katkestajad) on 2004. aastal Iisraeli armee sõdurite ja veteranide asutatud Iisraeli valitsusväline organisatsioon, kes kogub ja avaldab nende tunnistusi nende sõjaväeteenistusest Jordani Läänekaldal, Gaza sektoris ja Ida-Jeruusalemmas Teise Intifada (ülelõus) ajal.

Ühiskonnas, kus kaldutakse okupatsioonile omast ebaõiglust ja rõhumist ignoreerima, on organisatsiooni Breaking the Silence töö kriitilise tähtsusega. Breaking the Silence toob välja, kuidas Iisraeli ühiskond „pigistab jätkuvalt silma kinni selle suhtes, mis toimub tema nimel, ja salgab seda”. Breaking the Silence on pühendunud sellele, et tuua Iisraeli avalikkuse ette Iisraeli okupatsiooni tegelikkus nähtuna läbi Iisraeli sõdurite silmade ja ärgitada arutelu pikaajalise okupatsiooni mõjust nii Palestiina elanikele kui ka Iisraeli ühiskonnale.

Breaking the Silence on alates 2004. aastast kogunud tunnistusi enam kui 650 sõdurilt, kes on nendel aladel teeninud alates Teisest Intifadast. Breaking the Silence korraldab ka külustusreise South Mount Hebroni külladesse Iisraeli noortele, üliõpilastele, poliitikutele, ajakirjanikele, välisriikide diplomaatidele ja laiale üldsusele, et anda neile ainulaadne võimalus vahetult näha, kui kohutav on olukord selles piirkonnas.

Avalikustatud lugude usutavus on organisatsiooni jaoks väga tähtis. Iga loo kohta nõuavad nad kahte pealtnägijat, viivad läbi uurimise, rääkides teiste sõduritega, salvestavad vestlused ja kontrollivad neid B'Tselemi ja teiste organisatsioonidega. Paljusid lugusid ei avalikustada, sest neid ei ole võimalik piisavalt järele kontrollida.

Breaking the Silence'i tööd ähvardavad ohud ja katsumused

Kuigi Breaking the Silence'i tööd toetavad paljud inimesed Iisraelis ja välismaal, on palju ka neid, kes nende tööd ei toeta ja kasutavad üha ohtlikumaid vahendeid, et püüda organisatsiooni sulgeda ja selle tegevus lõpetada. Sellega kaasnevad organisatsiooni liikmete arreteerimised, rünnakud ja organisatsiooni korraldatud külustusreiside takistamine sõjaväe

poolt, avalik laim ja püüded organisatsiooni rahastamisallikaid ära lõigata.

Vahistamised ja arreteerimised: Iisraeli politsei peab sageli Breaking the Silence'i liikmeid kinni Kiryat Arba asunduses Hebroni lähedal. Vahistamiseks tuuakse mitmesuguseid ettekäändeid rahu häirimisest asunikepoolsete rünnakute kartuseni ja asunike valekaebusteni. Ükski nendest kaebustest pole kunagi tõendust leidnud ja organisatsiooni Breaking the Silence vastu ei ole kunagi süüdistusi esitatud¹.

Asunikepoolsed rünnakud ja külastuste takistamine sõjaväe poolt: Hebronis korraldatud külastuskäike on korduvalt rünnanud Hebroni asunikud ning need rünnakud muutuvad üha vägivaldsemaks. Vaatamata Iisraeli politseile esitatud arvukatele kaebustele ei ole nende rünnakute suhtes eriti midagi ette võetud. Selle asemel on Iisraeli kaitsejõud mitu korda takistanud sinna reisimist selleks, et asunikepoolset vägivalda ära hoida. Asja teeb veel hullemaks see, et sõjaväeülemad on meedias avalikult teatanud, et vägivalda eest selles piirkonnas on vastutavad inimõiguste organisatsioonide liikmed ja konkreetselt Breaking the Silence'i liikmed. Need avaldused on tegelikkuses andnud asunikele õigustuse aktivistidele kallale tungida ja neid ähvardada. Tänapäevaks lükatakse kolmandik Breaking the Silence'i taotlustest külastusreis korraldada tagasi ja nende külastustega, mis toimuvad, kaasneb asunikepoolne ahistamine ja füüsiline vägivald, samuti esitatakse Breaking the Silence'i vastu politseile arvukalt valekaebusi. Praegu on kehtestatud sõjaväeline kord, mis keelab Breaking the Silence'i liikmetel siseneda Patriarhide koopasse (matmispaika) Hebronis.

Avalik laim ja püüded organisatsiooni rahastamisallikaid ära lõigata: organisatsiooni Breaking the Silence asutamisest alates on mitmel korral püütud õhnestada organisatsiooni usaldusväärsust ja määrada tema nime. Avalik mustamine jõudis haripunkti vahetult pärast sõdurite tunnistusi, mis avaldati Gaza sektorisse korraldatud operatsiooni „Valatud tina” kohta. Iisraeli peaminister Benjamin Netanyahu väljendas avalikult Breaking the Silence'i vastu hukkamõistu² ja Israeli välisministeerium avaldas välisriikide valitsustele survet organisatsiooni rahastamise lõpetamiseks³. Samal ajal õhutasid Breaking the Silence'i vastu vaenu paljud avaliku elu tegelased, nende hulgas Iisraeli avalik-õigusliku armeeraadio kaks väljapaistvat vestlussaadete juhti, kes julgustasid oma kuulajaid Breaking the Silence'i selgroogu murdma⁴.

¹ <http://www.frontlinedefenders.org/node/1570>

² <http://www.haaretz.com/print-edition/news/pm-slams-breaking-the-silence-1.282675>

³ http://www.dutchnews.nl/news/archives/2009/07/israel_wants_clarity_on_human.php

⁴ <http://www.nif.org/issue-areas/stories/nif-protests-public-army.html>

Nimetanud Lothar Bisky Euroopa Ühendatud Vasakpoolsete / Põhjamaade Roheliste Vasakpoolsete liitfraktsiooni nimel

Breaking the Silence

Breaking The Silence on Iisraeli kaitsejõudude sõdurite ja veteranide asutatud Iisraeli valitsusväline organisatsioon, kes kogub ja annab tunnistusi nende sõjaväeteenistusest Jordani Läänekaldal, Gaza sektoris ja Ida-Jeruusalemmas Teise Intifada (ülestõusu) ajal, moodustades teenivatele ja teenistusest vabastatud Iisraeli töötajatele ja reservväelastele platvormi, et kirjeldada konfidentsiaalselt nende läbielamisi Iisraeli okupeeritud aladel.

Organisatsiooni põhikirjas välja kuulutatud ülesanne on katkestada nende Iisraeli kaitsejõudude sõdurite vaikimine, kes pöörduvad tagasi tsiviilellu Iisraelis ja avastavad, „milline lõhe on okupeeritud territooriumidel nähtud tegelikkuse ja kodus valitseva vaikuse vahel.”

2004. aastal asutatud organisatsioon Breaking the Silence kogub sõdurite tunnistusi ja avaldab nende seletusi, et püüda „sundida Iisraeli ühiskonda iseenda loodud tegelikkuse probleeme lahendama” ja tõele näkku vaatama „vägivallatsemisest, rüüstamisest ja vara hävitamisest palestiinlaste suhtes”, mis on sõduritele hästi teada.

Organisatsioon avaldab oma veebisaidil kirjalikke tunnistusi ja videosalvestisi. 15. juulil 2009 avaldas Breaking the Silence uue brošüüri „Sõdurite tunnistused operatsioonist „Valatud tina”, Gaza 2009”, ja avaldas hiljuti ka brošüüri naissõdurite tunnistustega. Grupi liikmed on teinud inimestega kõnelemise eesmärgil ringreise kogu Iisraelis, Lääne-Euroopas ja Ameerika Ühendriikides. Breaking the Silence korraldab Iisraeli laiale üldsusele külastusreise Hebronisse.

Iisraeli valitsus on protestinud selle vastu, et välisriikide valitsused organisatsiooni Breaking the Silence rahastavad. Ta on selgelt välja öelnud, et on selle vastu, et Inglismaa, Madalmaad ja Hispaania rahastavad „selgelt valitsusevastase tegevuskavaga” valitsusväliseid organisatsioone.

Iisraeli suursaadik Madalmaades ütles, et Iisrael on demokraatlik riik ja et sellised rahalised vahendid peaksid minema nendesse paikadesse, kus ei ole demokraatiat. Ta ütles, et Breaking the Silence on „seaduslik ja õiguspärane organisatsioon”, aga selle rahastamine Madalmaade valitsuse poolt ei ole mõistlik „poliitiliselt tundlike küsimuste seisukohast”.

Nimetanud Joseph Daul, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Jaime Mayor Oreja, Jacek Saryusz-Wolski, Jarosław Leszek Wałęsa ja Francisco José Millán Mon Euroopa Rahvapartei (kristlike demokraatide) fraktsiooni nimel

Guillermo Fariñas nende nimel, kes võitlevad Kuubas vabaduse ja inimõiguste eest

48-aastane Guillermo Fariñas on endine sõdur, kellest on saanud Kuuba „dissident”. Ta ühines opositsiooniga 1989. aastal, kui ta oli ära andnud oma komsomolipileti. Ametilt psühholoog ja ajakirjanik, asutas ta oma sõltumatu pressiagentuuri Cubanacan Press peamiselt selleks, et anda ülejäänud maailmale teada, mis saab poliitvangidest Kuubas. See oli siiski asjata, sest agentuur on tänaseks suletud ja väljaandmise lõpetanud. Kuna meelevaldused on keelatud, tegi ta sellega seoses 2006. aastal näljastreigi, et protestida internetitsensuuri vastu ja nõuda kõikide inimeste juurdepääsu vabale internetile. Selle eest sai ta Piirideta Reporterite 2006. aasta internetivabaduse auhinna.

Guillermo Fariñas, kes ei poolda vägivalda ja julgeb Castro režiimi vastu välja astuda, on üks poliitiliste oponentide vangistamise vastase võitluse tegelane. Ta on ise olnud 11 ja pool aastat vangis, aga üha karmimaks muutuv Kuuba režiim ei ole jagu saanud tema kindlameelsusest ega humanismist. Nagu teised enne teda, valis ta näljastreigi selleks, et juhtida avalikkuse tähelepanu põhivabaduste olukorrale oma kodumaal, ja kannab endas nii kümnete kinnipeetavate ajakirjanike ja õiguste eest võitlejate lootust.

24. veebruaril 2010, päev pärast süümevangi Orlando Zapato Tamayo surma, mis tekitas vastuväiteid – ja mille Euroopa Parlament tol ajal avalikult hukka mõistis –, pärast peaaegu kolm kuud kestnud näljastreiki, alustas Guillermo Fariñas oma 23. näljastreiki. Ta nõudis siis 26 haige poliitvangi vabastamist ja mõistis hukka inimõiguste rikkumise eitamise Kuuba režiimi poolt. Tema näljastreik lõppes 135 päeva hiljem, 8. juulil 2010, kui tema tervislik seisund oli rohkem kui muret tekitavalt halvenenud ja pärast seda, kui Kuuba katoliku kirik oli teada andnud 52 vangi vabastamisest nelja kuu jooksul.

Guillermo Fariñase võitlus on ja jääb selliselt eeskujuks kõigile vabaduse ja demokraatia kaitsjatele.

Nimetanud Euroopa Konservatiivide ja Reformistide fraktsioon

ja

Edvard Kožušnik ning veel 91 parlamendiliiget

Guillermo FARIÑAS

Guillermo Fariñas on Kuuba psühholoogiadoktor, sõltumatu ajakirjanik ja poliitiline dissident Kuubas. Ta on aastate jooksul pidanud 23 näljastreiki protestiks Kuuba režiimi mitmesuguste nähtuse vastu. Ta on öelnud, et on valmis surema võitluses Kuubas kehtestatud tsensuuri vastu.

Ta lõpetas hiljuti neli kuud kestnud protestinäljastreigi, millega ta nõudis 52 vangistatud opositsiooniaktivisti vabastamist, kelle tervis oli halvas seisus. Arstide sõnul oli Fariñas olnud surma äärel.

Miks peaks Euroopa Parlament teda toetama:

- Fariñas on ehe sõnavabaduse ja demokraatia eest võitlemise sümbol.
- Ta on valmis nende moraali põhimõtete eest surema.
- See on ELi jaoks võimalus anda Kuuba režiimile selgelt märku, et ELi ühist seisukohta* ei muudeta, kui ei tehta tõelisi samme totalitaarse režiimi liberaliseerimiseks (see režiim on Hispaania sotsialistliku valitsuse poliitika praeguse suunaga vastuolus).

* ELi 1996. aasta poliitikas nõutakse edusamme inimõiguste ja demokraatia vallas, enne kui Kuubaga saab taastada tavapärased suhted.

Nimetanud Norbert Neuser, Willy Meyer, Raúl Romeva i Rueda ja veel 40 parlamendiliiget

AMINETU HAIDAR

Aminetu Haidar (El Aaiún, 1967) on väljapaistev Sahara inimõiguste kaitsja ja Lääne-Sahara iseseisvuse aktivist. Ta on Sahara inimõiguste kaitsjate organisatsiooni CODESA (Collective of Sahrawi Human Rights Defenders) president. Haidar on mittevägivaldse võitluse ja rahumeelse vastupanu eeskuju, mille tõttu on ta tuntud ka Sahara Gandhina.

Aminetu on oma pühendumuse tõttu Sahara rahva inimõiguste kaitsesele olnud palju kordi tagakiusamise ja repressiooni ohver. 1987. aastal osales ta rahumeelsel meeleväljendusel, kus nõuti, et Maroko korraldaks Lääne-Sahara enesemääratluse referendumi, nagu on sätestatud mitmes ÜRO resolutsioonis. Selle eest pandi ta ilma igasuguse õigusemõistmiseta vangi ja ta oli neli aastat kadunud Maroko salavanglates, kus teda piinati koos kümnete Sahara poliitvangidega.

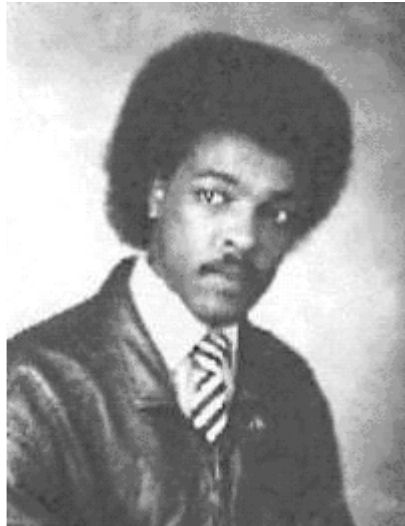
2005. aastal mõistis Maroko ta seitsmeks kuuks vangi, seekord Maroko poolt okupeeritud Lääne-Sahara linna El Aaiúni „musta vanglasse”. Euroopa Parlament võttis käesoleva aasta aprillis vastu resolutsiooni, millega nõuti Marokolt tema ja veel 36 Lääne-Sahara süümevangi viivitamatut vabastamist. Ta vabastati, kui ta oli talle mõistetud karistuse lõpuni kandnud.

2009. aasta novembris, kui ta soovis reisida Ameerika Ühendriikidesse, et võtta vastu kodanikujulguse auhind, saatsid Maroko ametivõimud ta ebaseaduslikult El Aaiúni (Lääne-Sahara) lennujaamas riigist välja, võttes talt passi ära ja deporteerides ta Hispaaniasse. Aminetu alustas Lanzarote lennujaamas (Kanaari saared) näljastreiki, mis kestis 32 päeva, mille järel sai ta õiguse pöörduda tagasi oma koju okupeeritud aladel.

Sellele Sahara inimõiguste aktivistile on antud teiste hulgas ka Juan María Brandési nimeline inimõiguste auhind ja vabaduspreemia (2006), koos Höberoosi auhinnaga (2007), Robert F. Kennedy nimeline inimõiguste ja õigluse auhind (2008), Train'i Fondi inimõiguste kodanikujulguse auhind (2009) ja 2010. aasta rahvusvaheline noorsoo vastupanu- ja vabadusliikumise auhind (Premio Internacional Jovellanos Resistencia y Libertad). Rahvusvaheline Amnestia esitas ta Ginetta Sagani auhinna kandidaadiks ja ta on nimetatud ka Nobeli rahupreemia kandidaadiks.

Nimetanud Olle Schmidt, Cecilia Wikström, Marit Paulsen ja Lena Ek ning veel 37 parlamendiliiget

Dawit ISAAK

Dawit Isaaq on ajakirjanik, kirjanik ja näitekirjanik. Ta sündis 27. oktoobril 1964. Kaksikümmend üheksa aastat hiljem kuulutati tema kodumaa pärast pikka ja verist vabadussõda Eritrea riigiks. Ta tuli 1987. aastal sõjapõgenikuna Rootsi. Ta sai Rootsi kodanikuks 1992. aastal.

Kui Eritrea sai iseseisvaks, naasis Dawit Isaaq oma sünnimaale. Ta abiellus ja sai lapsed. Lõpuks sai ta kaasomanikuks riigi esimeses sõltumatus ajalehes Setit, kus ta hakkas tööle reporterina. Aga riigi sõltumatus osutus hapraks: 1998. aastal puhkes ootamatult taas Etioopiaga konflikt, mille tagajärjeks oli laastav piirisõda. Dawit Isaaq pöördus tagasi Rootsi, valmistudes tooma oma perekonda ohutusse paika. Tema naine ja kolm last järgnesid talle 2000. aasta aprillis. Nad asusid elama Göteborgi.

Aasta hiljem reisis Dawit Isaaq taas Eritreasse. Sama aasta kevadel oli Asmara poliitilisest aktiivsusest pulbitsev. Piirisõda oli põhjustanud pingelise poliitilise debati. Viieteistliikmeline kantseleiliikmete rühm nõudis muu hulgas demokraatlikke reforme ja sõjani viinud sündmuste põhjalikku, objektiivset hindamist. Mais, kui viieteistkümne dissidendi nõudeid ei võetud ära kuulamiseks vastu, panid nad oma kriitika üles internetti avalikus kirjas. Kiri avaldati vabas ajakirjanduses koos analüüsi ja kommentaaridega ning viieteistkümne poliitiku hulgast mitmelt võetud intervjuudega. Mõne päeva jooksul arreteeriti viieteistkümnest poliitikust üksteist, samuti vaba ajakirjanduse kümme juhtivat ajakirjanikku. Nende hulgas oli ka Dawit Isaaq, kes võeti vahi alla püüpannevarahommikul 23. septembril 2001.

Seni ei ole kellelegi neist ametlikult süüdistust esitatud ega nende üle õiglaselt kohut mõistetud. Ajakirjanikud, nagu ka poliitikud, on tembeldatud reeturiteks; ajakirjanikke on

süüdistatud ka rahalise abi saamises välismaalt, mis on Eritrea ajakirjandusseaduste kohaselt kuritegu.

Pärast arreteerimist on Dawit Isaakist olnud vähe elumärke. 2001. aasta novembris sai tollaegne Rootsi aukonsul Asmaras, Lis Truelsen, teda korraks läbi trellide näha ja talle anti aega temaga mõni sõna vahetada. 2002. aasta aprillis viidi ta vastavalt Ameerika ajakirjandusorganisatsiooni ajakirjanike kaitse komitee andmetele haiglasse – piinamisel tekitatud vigastusi ravima. 2004. aasta suvel ütles Eritrea suursaadik Stockholmis, Araya Desta, Rootsi riiklikule raadiole, et Dawit Isaakiga on kõik korras. Aga siiani ei ole tema perekonnal ega Rootsi ametivõimudel ega rahvusvahelistel inimõiguste organisatsioonidel lubatud teda külastada. Eritrea ametivõimud väidavad, et Dawit Isaak on ainult Eritrea kodanik – mitte Rootsi kodanik – ja tema juhtum on seega riigi siseküsimus.

2010. aasta kevadel põgenes kurikuulsas Eirairo asutuses, kus Dawit Isaaki nagu ka teisi ajakirjanikke ja opositsiooni esindajaid vangis hoitakse, töötanud endine vangivalvur Eritreast Etioopiasse. Tema tunnistuse järgi asub vangla kõrbes (ligikaudu 100 kilomeetrit pealinnast Asmerast) ja on suurel määral iseteenindav, et vange ülejäänud ühiskonnast veelgi rohkem isoleerida. Vangikongid on kolm korda neli meetrit ja koosnevad tualetist, dušist ja kolmest tekist. Vangidele antakse süüa ainult üks kord päevas ja nad saavad ainult kuus viilu leiba ja (kaugeltki mitte toitvat) suppi. Vangivalvuritel ei ole lubatud vangidega suhelda. Selleks et tagada, et vangivalvurite ja vangide vahel suhteid ei loodaks, töötavad vangivalvurid alati kolme- kuni neljakesi koos meeskonnana. Vange sunnitakse kandma käeraudu kogu aeg ja psühholoogiline piinamine on tavaline asi. Samuti ei kasutata vangide nimesid ja neid nimetatakse pidevalt ainult neile määratud numbriga.

2010. aasta suvel ütles Eritrea valitsuse esindaja Rootsi ajalehele, et Dawit Isaaki juhtumit ei hakata kunagi arutama kohtus, sest seda peetakse Eritreas riikliku julgeoleku riskiks.

2009. aasta jaanuaris nõudis Euroopa Parlament resolutsioonis B6/033 2009 olukorra kohta Somaali poolsaarel Dawit Isaaki ja teiste vangistatud ajakirjanike viivitamatut vabastamist. Euroopa Parlamendi toonane president Hans-Gert Pöttering saatis 20. veebruaril 2009 Eritrea presidendile kirja, milles väljendas sügavat muret Dawit Isaaki tervise halvenemise pärast ja kordas nõuet tema ja teised ajakirjanikud kohe vabastada. Ta palus ühtlasi Eritrea ametivõimudel lubada Euroopa Komisjoni ametnikul koos arstiga Dawit Isaaki vanglas külastada. 2009. aastal oli Dawit Isaak üks kolmest lõplikust kandidaadist Euroopa Parlamendi Sahharovi auhinnale. 2010. aasta juunis saatis Euroopa Parlamendi president Jerzy Buzek Eritrea presidendile ametliku kirja, et veel kord väljendada Euroopa Parlamendi sügavat muret Dawit Isaaki pärast.

Nimetanud sotsiaaldemokraatide ja demokraatide fraktsioon Euroopa Parlamendis

Birtukan Mideksa

Birtukan Mideksa on Etiopia poliitik ja endine kohtunik. Ta on opositsioonierakonna Demokraatia ja Õigluse Liit (UDJ) juht. Ta sündis Addis Abebas, Etiopias. Pärast gümnaasiumi lõpetamist läks ta Addis Abeba Ülikooli, kus ta lõpetas õigusteaduskonnas õiguseriala bakalaureuse kraadiga. Ta töötas juristina föderalse kohtusüsteemi kolmandas ringkonnas.

Kui Birtukan töötas föderalse kohtusüsteemi teenistuses, nimetati ta föderalse esimese astme kohtu kohtunikuks kolmandas ringkonnakohtus. Sel ajal juhatas ta kõrgetasemelist kohtuasja, milles endist kaitseministrit ja TPLF tippametnikku Siye Abrahāt süüdistati korrupsioonis. Ta lasi kostja kautsjoni vastu vabaks ja leidis üllatusega mõni minut hiljem, et riigivõimud arreterisid Siye, kui viimane oma perekonna ja sõprade saatel kohtust väljus. Teadete kohaselt sai Birtukan seejärel valitsuse julgeolekuagentidelt mitu hoiatust ja ähvardust.

Hiljem otsustas Birtukan astuda erakonda, et teha riigis kiireid muutusi, sealhulgas kehtestada õigusriigi ülevõim ning põhiseaduse täielik austamine ja rakendamine, mille kohta ta teadis kohtunikuna töötades omast käest, et seda ei tehta. Ta astus erakonda Rainbow Ethiopia: Movement for Democracy and Social Justice (Vikerkaar Etiopia: demokraatia ja sotsiaalse õigluse liikumine) ja hiljem pärast nelja erakonna koalitsiooni loomist Ühtsuse ja Demokraatia koalitsiooni (Coalition for Unity and Democracy – CUD). Pärast valimisi, s.o 2005. aastal sai tema erakond üle kolmandiku häältest ja uskus, et oleks saanud rohkem, kui hääletamisel ja häälte lugemisel ei oleks olnud eeskirjade rikkumisi ning valitsuserakond poleks hakanud opositsioonierakonna juhtidele (sealhulgas Birtukanile) antud häáli ümardama. Birtukan mõisteti süüdi põhiseadusliku korra kukutamise katses ja ta mõisteti eluks ajaks vangi. Talle anti armu 2007. aastal pärast pikaajalisi läbirääkimisi ja pärast seda, kui tema ja ka teised opositsioonijuhid olid olnud 18 kuud vangis. Hiljem asutas ta Demokraatia ja Õigluse Liidu (UDJ – Unity for Democracy and Justice) samade põhimõte alusel, mida järgis CUD. Vajaduse uue erakonna nime järele tingis asjaolu, et valitseva erakonna valimiskomisjon andis võidu Ühtsuse ja Demokraatia koalitsioonist eraldunud

rühmitusele (aka Kinjitt). Birtukan valiti Demokraatia ja Õigluse Liidu juhiks, mille eesmärk on Etioopias rahumeelsete vahenditega muutusi ellu viia.

28. detsembril 2008 arreteeriti Birtukan pärast 2007. aasta armuandmise tühistamist uuesti ja mõisteti eluks ajaks vangi. Birtukan Medeksa oli enam kui 100 inimese hulgas, kes on pandud vangi seaduserikkumiste eest pärast vaidlusi tekitavaid rahvaküsitlusi 2005. aastal. Vaidlus sõnastuse üle põhjustas tema uuesti arreteerimise. Etioopia valitsus väitis, et talle armuandmise tingimuseks oli, et ta „palub oma kuritegude eest vabandust”. Valitsus ütles, et ta andis käsu Birtukan uuesti arreteerida teadete põhjal, et ta oli avalikult eitanud, et on oma tegude eest vabandust palunud või armuandmist palunud, ning et nüüd pannakse ta vangi eluks ajaks. Birtukan tunnistas avalikult, et ta jätkab oma „rahumeelset võitlust suurema demokraatia, inimõiguste austamise ja õigusriigi eest” Etioopias. Tema probleemid algasid, kui ta rääkis ajakirjanikele välismaal sellest, kuidas opositsioonijuhid vabaks lasti. Ta oli nimetanud läbirääkimisi, mis olid toimunud opositsiooni ja valitsuse vahel „vanemate kogu” abiga enne, kui neile lõpuks armu anti. Valitsus asetas rõhu dokumendile, millele vangid olid alla kirjutanud selleks, et nad vabastataks, „avaldades kahetsust” kõikide „eksimuste” eest, mis nad on „toime pannud”, mis tähendab, et vabastamine oli pigem tavalise kohtuprotsessi osa kui läbirääkimiste teel saavutatud poliitilise kokkuleppe osa.

Opositsioonikoalitsiooni Demokraatliku dialoogi foorum (FDD – Medrek) juht Merera Gudina teatas kuulajaskonnale oma visiidil Ameerika Ühendriikidesse 2009. aasta novembris, et Birtukan Medeksast saab Etioopia Mandela. Paljud Birtukani toetajad nimetavad teda Etioopia Aung San Suu Kyiks, kes on Birma süümevang.

2009. aasta detsembris nimetas Amnesty International Birtukan Mideksa vangistamist ebaõiglaseks ja poliitiliselt kallutatuks. Ta algatas rahvusvahelise kampaania, millega nõutakse Birtukan Mideksa vabastamist, vaidlustades Etioopia valitsuse väite, et tema vangistamine on õigusküsimus¹. 2009. aasta uudistekonverentsil Birtukan Mideksa vabastamise kohta esitatud küsimusele vastas Etioopia peaminister Meles Zenawi, kes harva nimetab teda nimepidi, sõnades järgmist: „Kellegagi ei sõlmita kunagi kokkulepet Birtukani vabastamise kohta. Ei iialgi. Punkt. See teema on ammendatud.”²

¹ <http://www.ethiopianreview.com/content/11916>

² http://en.wikipedia.org/wiki/Birtukan_mideksa

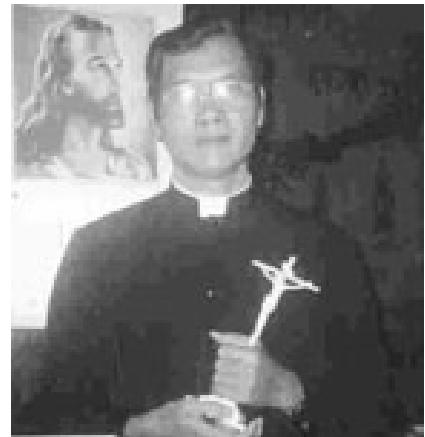
Nimetanud Euroopa Konservatiivide ja Reformistide fraktsioon

Isa Thadeus Nguyen Van Ly

Isa Nguyêñ Van Ly on Vietnami preester ja juhtiv inimõiguste aktivist, kes kasutab oma eesmärgi – üldise inimõiguste edendamise – saavutamise vahendina ainult mittevägivaldset võitlust. Tema juhtpõhimõtted on järgmised:

- liikumisvabadus ja elukoha valimise vabadus, kogunemisvabadus, teabe-, mõtte- ja usuvabadus;
- võrdõiguslikkus ja õiglus Vietnami rahva jaoks;
- Vietnamis tõelise demokraatia kehtestamine.

Isa Nguyêñ Van Ly arreteeriti esimest korda 1977. aasta septembris selle eest, et ta levitas peapiiskop Nguyen Kim Dieni kirjutatud kahte esseed, milles kritiseeriti valitsusepoolset usuvähemuste rõhumist. Preester on sellest ajast peale veetnud kokku üle 20 aasta vangis või koduarestis oma inimväärikuse ja demokraatia pooldamise eest. Kui isa Nguyen Van Ly vabastati 2010. aasta märtsis ajutiselt arstiravi saamiseks, panid ametivõimud ta kohe range jälgimise alla ning teda on ähvardatud „iga hetk” arreteerida kui „riikliku julgeoleku ohustajat” tema palvete pärast rahvusvahelisele üldsusele istuda maha, et nõu pidada, ja võtta teadmiseks inimõiguste olukord Vietnamis.

Isa Nguyêñ Van Ly võtab oma töö inimõiguste ja -väärikuse toetuseks kokku järgmiselt: „Tsiiviliseeritud ühiskond ei tohiks kunagi lubada ühelgi valitsusel mis tahes ideoloogiast või poliitilisest põhimõttest lähtudes teha mingeid erandeid universaalsetest inimõigustest ja isoleerida oma rahvast siseriiklikesse küsimustesse „mittesekkumise” ettekäändel raudse eesriide taha.”

Nimetanud Euroopa Konservatiivide ja Reformistide fraktsioon

OPEN DOORS

OPEN DOORS (Avatud Uksed) on mittesektantlik kristlik missioon, mis toetab tagakiusatud kristlastest usuvähemust, kes kannatab tagakiusamise all kõige rohkem. Neli igast viiest kogu maailmas oma usuveendumuste pärast tagakiusatud inimesest on kristlased. Paljudes riikides kogu maailmas esineb eri raskusastmes tagakiusamist üksikisikute tegudest kuni ametivõimude poolt süsteemse rõhumiseni välja.

Missiooni OPEN DOORS asutas 1955. aastal Hollandi kodanik Anne van der Bijl pärast tagakiusatud kristlaste külastamist kommunistlikus Poolas. OPEN DOORS võttis algselt eesmärgiks jõuda kristlasteni kommunistlikus Kesk- ja Ida-Euroopas ning Hiinas. 1970. aastatel laiendati tegevust Lähis-Itta ning Aafrikasse ja Kagu-Aasiasse. Praegu on organisatsioon tegev enam kui 45 riigis väga erinevates ettevõtmistes. Nende hulgas on:

- lobitöö nii lääneriikides kui ka rõhuva režiimiga riikides usu- või veendumusvabaduse edendamiseks;
- vangidele ja nende perekondadele õigusabi ja toe osutamine;
- kristlastest põgenike, leskede ja orbude jaoks taastuskeskuste, kirikuõpetajate lepitusteenistuste ja piiblikoolide sponsoreerimine;
- piiblite ja muu kristliku kirjanduse kohaletoometamine.

OPEN DOORS avaldab igal aastal väljaande World Watch List, kus on koostatud riikide pingerida tagakiusamise intensiivsuse järgi, mida peavad kristlased kogu maailmas tundma oma usuga seotud aktiivsete toimingute pärast.

OPEN DOORS algatas hiljuti suure abioperatsiooni, et välja jõuda Pakistani üleujutuste ohvriteni, kes kuuluvad usuvähemustesse, keda Pakistani ametlikes abimissioonides diskrimineeriti.

Lisateave:

<http://sb.od.org/> (missiooni OPEN DOORS rahvusvaheline veebiportaal)

<http://www.opendoorsuk.org/> (OPEN DOORS UK)

<http://www.opendoors.nl> (OPEN DOORS NL)